

V spomin arhitektu Marijanu Božiču

(1926–2008)

Peter Krečič

V oglušujočem hrupu, ki običajno proti koncu leta napolni ulice in trge naših mest, pa seveda tudi medije, je 15. decembra 2008 v tišini doma za ostarele v Cerknici preminil arhitekt Marijan Božič. Rodil se je v Trnovem, v Ljubljani, 5. aprila 1926. Že kmalu po vojni se je odločil za študij arhitekture na Oddelku za arhitekturo Tehniške fakultete v Ljubljani. Z nazivom inženirja za arhitekturo je začel delati na Komiteju za športne zadeve v skupini inženirja Stanka Bloudka. Tedaj je v njej med drugimi deloval tudi Janez Kališnik, pionir slovenske arhitekturne in oblikovalske fotografije ter filmski snemalec. Božič je ob delu študij nadaljeval in ga leta 1958 uspešno končal pri profesorju Edu Mihevcu. Stanko Bloudek ga je kot mentor navduševal za arhitekturo športnih in telesnokulturnih objektov, tako da je je svoje delo nadaljeval v za ta namen ustanovljenem Šport projektu in pozneje v projektivnem biroju Projekt – Ljubljana. Tam je do srede šestdesetih let postal glavni inženir. Razmere za ambicioznega projektanta v prvem povojnem razdobju, četudi so bile oblasti športu glede na druge dejavnosti precej naklonjene, niso bile lahke. Zaradi splošnega pomanjkanja je bilo treba načrte znova in znova popravljati, zmanjševati obseg obdelave in delati nove z vse skromnejših izhodišč. V obdobju sodelovanja z Bloudkom je postavil kar nekaj športnih objektov, med katere sodijo tudi športna kopališča v Kropi, Kamniku in Črni na Koroškem. Do leta 1965, ko je med prvimi šestimi izbranci prejel Bloudkovo nagrado, je postavil dom telesne kulture v Kočevju, športni park ing. Stanka Bloudka z igrišči in športno dvorano v Tivoliju, športni park Kodeljevo v Ljubljani, športni park in dom telesne kulture v Ravnah na Koroškem, športni park z igrišči in s pokritim umetnim drsališčem na Jesenicah, stadion na Bledu, športna kopališča poleg omenjenih še v Domžalah, Trziču ter v Ljubljani pionirsko kopališče na Viču. Dogradil je kopališče na Koleziji in uredil športni park na Rudniku v Ljubljani. Njegovi športno-parkovni kompleksi se odlikujejo po celoviti obdelavi telesnokulturne problematike in dosegajo visoko stopnjo funkcionalnosti. Poleg leto mlajšega arhitekta Marka Šlajmerja je bil Božič morda najdoslednejši zagovornik stroge funkcionalistične arhitekture, ki si ne v tlorisu ne v obdelavi fasad in opreme ne dovoli nobenega nepotrebne razkošja ali bogatejšega detajla. Njegova dvorana Tivoli (1962–5) je dobra predstavnica takšne arhitekturne usmeritve na Slovenskem, v kateri se je v slovenskih razmerah uresničila modernistična ideologija stavb iz betona, jekla, stekla (in alumijija). Pozneje, ko je delal v podjetju Projekt in postal njegov direktor, je v duhu časa nekoliko okrepil konstrukcijski izraz v golem betonu, o čemer najbolje spričuje stavba Geodetskega zavoda v Ljubljani (1973–5). Načrtoval je tudi kopališče v Šmarjeških Toplicah. Za potrebe Ljubljanske banke je vodil številne rekonstrukcije stavb in poslovalnic po vsej Sloveniji, v Strunjanu pa je izvedel stavbi učnega centra banke in počitniški dom. V obdobju 1978–80 je realiziral še športni park Tašmajdan v Brogradu. Kmalu za tem je leta 1982 zasnoval pomnik geometričnega središča Slovenije in ureditev njegove okolice nad Vačami. Leta 1986 se je upokojil. V devetdesetih letih si je veliko prizadeval za ureditev pivovarskega muzeja v okviru Pivovarne Union v Ljubljani. Delo je zgledno opravil in leta 1997 prejel zanj Valvazorjevo priznanje Slovenskega muzejskega društva. Vrsto povelj in priznanj tudi v mednarodnem okolju je dobil zlasti za dvorano Tivoli in za uspešna mednarodna tekmovanja, ki so se po letu 1965 odvijala v njej.

